

Nedžad Osmanagić, predsjednik Uprave Željeznica FBiH

KUPOVINA TALGO GARNITURA JE KATASTROFALAN PROMAŠAJ

Predsjednik Uprave Željeznica FBiH za *Dane* govori o aferama u kompaniji za vrijeme prethodnih uprava, finansiranju željezničke infrastrukture, poslovnim promašajima, odnosima sa Vladom FBiH i resornim ministarstvom, višku zaposlenih, Unskoj pruži, štrajkovima željezničara

Razgovarao: **Darko Omeragić**

Foto: **Amer Kajmović**

DANI: Gospodine Osmanagiću, u posljednjih nekoliko godina svjedočimo štrajkovima željezničara, smjenama direktora i raznim aferama u koje su bili upleteni Vaši prethodnici. Ova priča se ne stišava ni tokom vašeg mandata. Šta se dešava u Željeznicama FBiH?

OSMANAGIĆ: Sve vrijeme, prema mom i mišljenju cijele Uprave Željeznica FBiH javnost nema pravu sliku o stanju i dešavanjima u kompaniji. Iz ne znam kojih razloga se pokušava plasirati priča da su Željeznice notorni gubitaš, da se ulaganjem novac šalje u rupu bez dna i da treba neke mjere poduzeti. Međutim, to nije tačno.

Kada sam u maju 2010. došao na ovo mjesto u prva tri mjeseca sam uradio dubinsku i površinsku analizu po pitanju poslovanja firme jer sam čovjek iz biznisa, a ne političar. Nakon te analize uočio sam dosta subjektivnih slabosti, ali i to da je glavni uzrok

stanja u ŽFBiH taj što država ne reaguje, odnosno što ne finansira svoju infrastrukturu. To praktično znači da država od onoga što je preuzela na sebe finansira jedva 20 posto. Mi normalno radimo, ostvarujemo prihod, ali iz sredstava koje zaradimo, moramo da kompenziramo ono što država ne finansira. Dakle, iz obrtnih, biznis sredstava uzimamo novac i finansiramo infrastrukturu i njeno održavanje. Mi to ne radimo što hoćemo, nego što moramo zbog sigurnosti saobraćaja. Zbog toga se ŽFBiH osiromašuju. Konkretno rečeno, koliko FBiH ne finansira svoju infrastrukturu, toliki je godišnji gubitak.

“Najviše me Avaz napada, međutim, ako dokažu da ne radim u interesu Željeznica FBiH”

IGRAM ZA ŽELJU, NE ZA VLADU “U ŽFBiH sam došao sa ozbiljnom željom da pokušam nešto napraviti. U našoj analizi smo došli do zaključka da je prije dolaska ove Uprave urađeno mnogo pogrešnih poteza. Vladi FBiH sam rekao da nosim dres Željezničara i dok nosim taj dres ja igram za Želju. Kada budem sjedio u Vladi FBiH, igraću u dresu Vlade. To je moj stav”

nica FBiH, neka me napadne ko hoće. Ipak su ŽFBiH žila kucavica ove države”

DANI: Kada je FBiH prestala da finansira svoju infrastrukturu u ŽFBiH?

OSMANAGIĆ: Zakon o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja je usvojen 2003. Od tada do danas, FBiH je dužna ŽFBiH 420 miliona KM. Ako se tome dodaju i kamate, ovaj iznos se uvećava za 178 miliona KM. S obzirom na to da FBiH nije ispunjavala svoje obaveze, Vlada FBiH je 2008. donijela Zakon o konsolidaciji ŽFBiH koji je na snazi bio do kraja prošle godine. Ovim Zakonom Vlada FBiH se obavezala da finansira doprinose za ŽFBiH u vrijednosti od 171 milion KM. Međutim, vlada po tom Zakonu nije uplatila ni fening. S druge strane, ŽFBiH su po tom Zakonu uplatile više od 50 miliona KM iz obrtnih sredstava.

Napominjem da Vlada FBiH ne treba finansirati svog operatora, nego svoju infrastrukturu. FBiH godišnje finansira ŽFBiH sa 20-ak miliona KM. Radi ilustracije ću reći da Republika Hrvatska svojoj željeznici daje dnevno milion eura, odnosno što oni dobiju za deset dana, mi dobijemo za čitavu godinu. Republika Srpska svojoj željeznici daje 35 miliona KM godišnje iako je mnogo manja po svemu. Srbija svoju željeznicu finansira sa 170 miliona eura godišnje i time je sve rečeno.

DANI: Ima li neki logičan odgovor zbog čega FBiH ne finansira svoju željeznicu i da li su prethodne uprave mogle više napraviti?

OSMANAGIĆ: Neka se nadležni organi pozabave onim što je bilo u ŽFBiH u prošlosti. U ŽFBiH sam došao sa ozbiljnom željom da

NAJAVA ŠTRAJKA

Sve je dirigovano

DANI: Od sedam sindikata željezničara, tri su najavili štrajk za 1. april. Očito je da ćete i Vi, kao i prethodne Uprave puno vremena morati posvetiti razgovorima sa sindikatima. Kako ćete riješiti taj problem?

OSMANAGIĆ: Željezničari trebaju da rade i da redovno primaju platu. To što je ne primaju nije problem samo Željeznica i Uprave. Problem je u odnosu Vlade FBiH prema ŽFBiH. Neko namjerno radi opstrukciju kako bismo ponovo imali štrajkove. Sve je dirigovano i mislim da neko sa strane upravlja sindikatima.

Potpisao sam minimalne uvjete rada, tako da 1. aprila, u slučaju štrajka, neće doći do zastoja saobraćaja. Ipak, mislim da štrajka neće biti jer smo platu isplatili prije nekoliko dana. Od kako je formirana Vlada FBiH nismo imali sastanak s njenim predstavnicima. Da li je to, i činjenica da od augusta prošle godine nemamo Nadzorni odbor, normalno? Takav je odnos prema Željeznicama FBiH. Ukoliko dobijemo adekvatnu podršku od Vlade FBiH, Željeznice FBiH su spremne da naprave iskorak.

UGOVOR SA GIKIL LUKAVAC

Rashodi veći od prihoda

DANI: Optužuju Vas da su ŽFBiH privatnoj firmi GIKIL Lukavac otpisale dug od pet miliona KM. Je li to tačno?

OSMANAGIĆ: GIKIL je ozbiljna kompanija koja radi sa ŽFBiH. Ta kompanija nam je po mom dolasku u ŽFBiH bila dužna oko šest miliona KM i kompanija za koju smo radili prevoz po cijeni od 18 KM po toni i od koje smo uspjeli naplatiti dug i prebiti kamate jer su nas tužili za štete koje smo im štrajkovima napravili. U toj tužbi su njihova potraživanja bila veća nego njihov dug nama. Naš poslovni potez je bio na Upravi i urađen je legalno. Međutim, kada smo to presjekli, digli smo GIKIL-u cifru na 25 KM po toni prevoza. I tako smo radili dok Ministarstvo prometa i komunikacija FBiH nije sazvalo sastanak u Vladi FBiH kako bismo GIKIL-u spustili cijenu.

Iz Ministarstva su nam poslali dopis u kojem su tražili da vratimo cijenu na 18 KM. Sada za njih vozimo po cijeni od 24 KM. Odavde želim otići kao čovjek koji je uspio ŽFBiH dovesti na zelenu granu. To je moj jedini cilj. Od maja 2010. smo isplatili četiri zaostale plate, a sve plate do mog dolaska su isplaćivane štrajkovima. Do 31. decembra prošle godine plata je bila redovna. Prevoz i prihodi od njega su drastično povećani. U prvom kvartalu ove godine smo imali najveći prevoz od 1996. godine. Osposobili smo mobilne kapacitete u kojima je bilo rasulo, povećali smo cijenu najma lokomotiva za duplo, uspjeli da finansiramo i održimo Bihać koji je rak-rana ŽFBiH u kojem je zaposleno više od 300 ljudi koji ništa ne rade i koji od deset miliona KM, koliko nas koštaju godišnje, zarade svega 300 hiljada KM. Sve to nosimo na svojim leđima.

Smanjili smo godišnji gubitak ŽFBiH za 20-ak miliona KM. Sve dugove, izuzev Končaru, smo raščistili. Bihać nam je zaista problem. Hrvatska Unsku prugu uopšte nema u svojim planovima, ne želi da popravi svoj dio pruge i neće da usmjerava saobraćaj na taj dio pruge, a ona bez Hrvatske nema smisla.

POLITIKA PROTIV ŽELJEZNICA "Političkim opcijama ne odgovara da u stolici predsjednika Uprave ŽFBiH sjedi neko kome je saglasnost za ovu funkciju dala SDA. Niko nema pravo da radi protiv ŽFBiH jer je 70 posto privrede BiH naslonjeno na željeznice. Struje ne bi bilo da nije željeznica, Također, Mittala Zenica i Koksare Lukavac ne bi bilo da nas nema. Niko nema pravo da se igra sa 3.850 zaposlenih u ŽFBiH"

pokušam nešto napraviti. U našoj analizi smo došli do zaključka da je prije dolaska ove Uprave urađeno mnogo pogrešnih poteza. Vladi FBiH sam rekao da nosim dres Željezničara i dok nosim taj dres ja igram za Želju. Kada budem sjedio u Vladi FBiH, igraću u dresu Vlade. To je moj stav.

DANI: Od gubitaka pravite kompaniju koja će zaradivati, ali iz Avaza i iz Ministarstva prometa i komunikacija FBiH žele Vašu smjenu. Istovremeno, ne spominju, primjerice, Međunarodni aerodrom Sarajevo koji od dobre firme postaje gubitak. Kako to komentarišete?

OSMANAGIĆ: Tačno tako. Tim političkim opcijama ne odgovara da u stolici predsjednika Uprave ŽFBiH sjedi neko kome je saglasnost za ovu funkciju dala SDA. Niko nema pravo da radi protiv ŽFBiH jer je 70 posto privrede BiH naslonjeno na željeznice. Struje ne bi bilo da nije željeznica. Također, Mittala Zenica i Koksare Lukavac ne bi bilo da nas nema. Niko nema pravo da se igra sa 3.850 zaposlenih u ŽFBiH.

DANI: Slično kao i u nekim drugim državnim kompanijama imate viška zaposlenih, ali i nepovoljnu strukturu zaposlenih?

OSMANAGIĆ: Imamo više od hiljadu viška zaposlenih, ali na drugim pozicijama nam nedostaje 500 ljudi. Kada sam ovdje došao imali smo 3.960 radnika, a sada imamo 120

ljudi manje. Optužuju nas da dovodimo nove ljude. Međutim, logično je da one koji su otišli u penziju zamijenimo sa mladim ljudima. Ovo je bio prestar kolektiv. Najviše me Avaz napada, međutim, ako dokažu da ne radim u interesu Željeznica FBiH, neka me napadne ko hoće. Ipak su ŽFBiH žila kućavica ved ržave.

DANI: Očito da između Vas i ministra prometa i komunikacija FBiH Envera Bijedića ne štima u komunikaciji. Kako taj problem prevazići?

OSMANAGIĆ: To je politikanstvo. On može tra-

SIGURNOST SAOBRAĆAJA "Država od onoga što je preuzela na sebe finansira jedva 20 posto. Mi normalno radimo, ostvarujemo prihod, ali iz sredstava koje zaradimo, moramo da kompenziramo ono što država ne finansira. Dakle, iz obrtnih, biznis sredstava uzimamo novac i finansiramo infrastrukturu i njeno održavanje. Mi to ne radimo što hoćemo, nego što moramo zbog sigurnosti saobraćaja. Zbog toga se ŽFBiH osiromašuju"

žiti moju smjenu ako nemam dobre rezultate ili ako sam napravio neko krivično djelo. Očito je da postoji želja da neko sjedne u stolicu direktora ŽFBiH. Suština je da neko iz Saveza za bolju budućnost (SBB) ili SDP BiH želi da sjedne u fotelju direktora ŽFBiH i ne vidi-mo drugi razlog zbog kojeg nas napadaju.

DANI: Vlada FBiH je prije nekoliko dana na račun ŽFBiH uplatila 1,8 miliona KM. Je li to prvi znak dobre volje izvršne vlasti prema ŽFBiH?

OSMANAGIĆ: To je dio novca koji nam ne uplaćuju redovno. Do sada su trebali uplatiti tri tranše, a uplatili su jednu. To je suštinski problem. Tu tranšu koristimo za pokrivanje garancije kod kredita koji smo uzeli jer nam Vlada FBiH ne uplaćuje sredstva. Dužni smo, prema podacima Poreske uprave FBiH, 142 miliona KM. Naš godišnji prihod iznosi oko 120 miliona KM, a ukupne obaveze oko 160 miliona KM.

DANI: Zanimljiva je priča o devet putničkih Talgo garnitura sa 81 vagonom koji su kupljeni 2006. i niskopodni elektromotorni Končarev voz koji je kupljen 2008. Kako komentarišete taj poslovni potez Vaših prethodnika?

OSMANAGIĆ: Kupovina Talgo garnitura je katastrofalan promašaj prethodnih uprava. Riječ je o nagibnim garniturama koje voze preko 240 kilometara na sat i koje su fenomenalne, ali nisu za nas. Na našim prugama je prosječna brzina voza 70 kilometara na sat. Talgo garniture su od Španaca kupljene za 67 miliona eura i to je isto kao da ste kupili Ferrari koji treba voziti po našoj cesti.

Dakle, nema smisla. Naš narod treba da se vozi dobrim vozovima i on je to zaslužio, ali imamo problem, jer po Zakonu o finansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja, država daje dva miliona KM, a nas putnički saobraćaj i bez uvođenja Talgo garnitura godišnje košta 14 miliona KM. Kada bismo u saobraćaj uveli Talgo voz čije održavanje godišnje košta pet-šest miliona KM, povećali bismo gubitak. Kada su kupovali Talgo garniture uopšte nisu napravili ugovor o održavanju vozova, a trebali su. Prethodnim upravama Željeznica FBiH zamjeram sljedeće: njima je bilo samo da se točak okreće. O finansijama, rentabilnosti, biznisu i cijinama nisu razmišljali.

DANI: Šta ćete biti sa Talgo garniturama?

OSMANAGIĆ: Sada pregovaramo u ugovoru o njihovom održavanju i kada nademo model za to, Talgo garniture će voziti. Njihova kupovina je bila promašaj, ali šta ćemo: dijete je rođeno, moramo ga hraniti.

DANI: Šta je sa Končarevim vozom?

OSMANAGIĆ: Končarev voz treba Željeznica FBiH, ali ni on, također, nije trebao biti takav. Za deset miliona eura se putnički vojni park mogao tako osposobiti da bi u regiji imali možda najbolje opremljen putnički saobraćaj. Za Talgo smo dali 67 miliona eura, a za Končar pet miliona eura. Po prirodi sam borac, ne priznajem poraze i želim da najbolje uradim. ■